

Ścieżka spacerowa

Śladami wielu kultur i religii

Ścieżka spacerowa ma długość 3 km i pozwala na poznawanie bogactwa kultur, religii i przyrody Suwałk. Na jej trasie znajduje się 7 przystanków, a wśród nich: „cmentarz siedmiu wyznań”, Zalew Arkadia, most na Czarnej Hańczy, ulica Chłodna, park Konstytucji 3 Maja. Idąc tą trasą, odkrywamy Suwałki jako wielokulturowe miasto pogranicza, usytuowane pośród cennego środowiska przyrodniczego, nad malowniczą rzeką Czarną Hańczą i Zalewem Arkadia.

Spacer proponujemy rozpocząć właśnie od zakola Czarnej Hańczy, na ulicy Zarzecze, przy której znajdują się cmentarze siedmiu wyznań – rzymskokatolickiego, ewangelickiego (luteranie i kalwini), prawosławnego i staroobrzędowców, żydowskiego i muzułmańskiego. Również na tej trasie są umieszczone tabliczki, dzięki którym więcej dowiemy się o odwiedzanych miejscach.

1. Zespół cmentarzy siedmiu wyznań

Cmentarz rzymskokatolicki

Cmentarz rzymskokatolicki został założony na przełomie XVIII i XIX wieku. Podobnie jak w przeszłości, tak i dziś jest największą suwalską nekropolią. Pośrodku najstarszej części w 1853 roku wystawiono neogotycką kaplicę pw. Przemienienia Pańskiego, dzieło architekta Karola Majerskiego. Na cmentarzu znajdują się zabytkowe nagrobki z XIX wieku oraz pomniki i mogiły wojskowe, w tym pomnik członków Polskiej Organizacji Wojskowej poległych w 1919 roku w walkach o niepodległość.

Cmentarze ewangelickie

Cmentarz mieści groby ewangelików dwóch wyznań: ewangelicko-augsburskiego (luteranie) i ewangelicko-reformowanego (kalwini). Groby kalwińskie zajmują niewielką południowo-zachodnią

część cmentarza. Ewangelicy przybyli na Suwalszczyznę w XVIII wieku z sąsiednich Mazur. Kościół ewangelicko-augsburski Świętej Trójcy znajduje się przy ul. T. Kościuszki. Współcześnie parafia skupia wyznawców z Suwalszczyzny i Mazur.

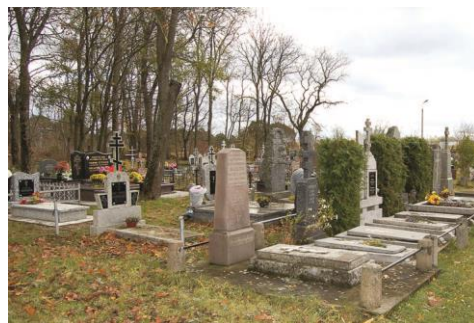
Cmentarz prawosławny

Cmentarz wyznawców Kościoła prawosławnego. Znajdująca się tu drewniana cerkiew Wszystkich Świętych została wybudowana w latach 1891–1892 w stylu ruskobizantyjskim, na planie krzyża greckiego (równoramienne). Obecnie pełni funkcję cerkwi parafialnej. Parafia prawosławna została utworzona w połowie XIX wieku, kiedy do Suwałk przybyli rosyjscy urzędnicy państwowi wraz z rodzinami oraz żołnierze stacjonującego tu carskiego wojska.

Cmentarz staroobrzędowców

Południowo-zachodnią część cmentarza prawosławnego zajmują groby staroobrzędowców. To mniejszość religijna pochodzenia rosyjskiego, która nie uznała reformy liturgicznej przeprowadzonej w Kościele prawosławnym w latach 1652–1656. Prześladowani, opuszczali Rosję i osiedlali się na ziemiach Rzeczypospolitej i Prus Wschodnich, od XVIII wieku m.in. na Suwalszczyźnie. Molenna (dom modlitwy) suwalskich staroobrzędowców znajduje się przy ul. Sejneńskiej.

Cmentarz żydowski

Cmentarz żydowski powstał w początkach XIX wieku. Podczas II wojny światowej zniszczyli go Niemcy, wykorzystując macewy (płyty nagrobne) jako materiał budowlany. W latach 70. XX wieku cmentarz uporządkowano, wmurowując ocalałe macewy w tzw. ścianę płaczu. Do 1939 roku Żydzi stanowili znaczną część społeczności Suwałk. Klasycystyczna synagoga znajdowała się przy ul. T. Noniewicza. Po II wojnie światowej popadła w ruinę; rozebrano ją w roku 1956.

Cmentarz muzułmański

Niewielki cmentarz muzułmański powstał na początku XX wieku dla wyznawców islamu służących w armii rosyjskiej. Od połowy XIX wieku do I wojny światowej w Suwałkach stacjonował duży rosyjski

garnizon, w którego składzie niewielki odsetek stanowili muzułmanie (głównie Tatarzy). Na początku XX wieku zezwolono im dokonywać tutaj pochówków i tak powstał cmentarz. Do czasów współczesnych nie zachowały się na nim żadne nagrobki.

2. Zalew Arkadia

Zbiornik wodny utworzony sztucznie w podmokłym zakolu Czarnej Hańczy. Powstał na początku XVIII wieku na potrzeby kamedulskiego młyna. W XIX wieku zalew stracił pierwotną funkcję i zaczął służyć rekreacji mieszkańców. W 1911 roku w pobliżu stanął budynek Teatru Arkadia, w 1927 roku otwarto kompleks obiektów sportowych. Podczas II wojny światowej zalew został zasypany przez Niemców; po wojnie odbudowali go polscy saperzy.

3. Most na Czarnej Hańczy

Pierwotnie most na Czarnej Hańczy witał wjeżdżających do Suwałk od strony Warszawy. Po ulokowaniu w Suwałkach stolicy województwa w 1816 roku miasto stało się ważnym przystankiem na trasie Warszawa–Sankt Petersburg. Wzdłuż widocznej z mostu osi kompozycyjnej rozwinął się układ przestrzenno-urbanistyczny z szeregiem klasycystycznych budynków. Układ ten, stworzony przez naj-wybitniejszych architektów Królestwa Polskiego, stanowi jeden z najlepiej zachowanych zespołów urbanistycznych z tej epoki w Polsce.

4. Dawny Nowy Rynek

Plac został wytyczony na początku lat 20. XIX wieku. Nazywany był Nowym Rynkiem, ponieważ tutaj przeniesiono targi i jarmarki z dawnego rynku przy ul. T. Kościuszki, gdzie utworzono park miejski. W latach 60. XX wieku plac został przekształcony w zadrzewiony skwer, na którym w 1963 roku stanął wykonany z piaskowca pomnik suwalczanki Marii Konopnickiej dłuta Jana Bohdana

Chmielewskiego. Obecna rzeźba z brązu (tego samego autora) została odsłonięta w 2010 roku, w setną rocznicę śmierci poetki. W ostatnich latach przebudowany. W 2014 oddany do użytku jako plac Marii Konopnickiej.

5. Ulica Chłodna

Suwałki są nazywane polskim biegunem zimna. Choć lato jest tu ciepłe (do 35 st. C), to długa i mroźna zima trwa od końca listopada aż do początków kwietnia. Ulica Chłodna ma swój klimat nie tylko przez stałe zacienienie i usytuowanie w linii wiatru najczęściej wiejącego tu z zachodu. Klimat ten tworzą także zabytkowe kamienice, wśród których klasycystyczną fasadą wyróżnia się dom nr 16.

6. Park Konstytucji 3 Maja

Pierwotnie w tym miejscu znajdował się rynek oraz rzymskokatolicki pierwszy w Suwałkach (drewniany) kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego wraz z cmentarzem. Park utworzono w latach 20. XIX wieku. Jest typowym przykładem miejskich założeń ogrodowych tamtej epoki. Służył całorocznej rekreacji mieszkańców: latem organizowano koncerty, zimą alejki zamieniano w ślizgawki. Na uwagę zasługuje Dąb Wolności, zasadzony w 1923 roku w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

